

A Fővárosi Ítéltábla a Buczkó Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Buczkó Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Tóth Péter Bence Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Tóth Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen sajtó-helyreigazítás iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2018. január 19. napján kelt 70.P.20.096/2018/5. számú ítélete ellen a felperes részéről 6. és Pf. 3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesi sajtótermékeket kiadó ... (címe) részére 10.000 (Tízezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében az I. rendű alperes által szerkesztett ... című napilapban, a II. rendű alperes által szerkesztett ... internetes sajtótermékben ...-én megjelent, "..." című cikkben foglaltak miatt az alábbi helyreigazítás közlésére kérte kötelezni az alpereseket: "Helyreigazítás: A ...-én megjelent "..." című cikkünkben a "..." kifejezés használatával valótlanul állítottuk, hogy a "..." kifejezés felperes nevéhez, az ... kapcsolódna. A "..." kifejezés a sajtóban korábban megjelent azon valótlan állításokra utal, illetve azt a valótlan tényt fejezi ki, miszerint a "..." kifejezést felperes neve alkotta volna meg, illetve hogy azt ő használta volna, így az hozzá köthető lenne. Ezzel szemben a valóság az, hogy felperes neve soha, semmilyen körülmények között nem használta a "..." kifejezést, illetve a "..." szót a "..." kifejezéssel össze soha nem kapcsolta."

Az alperesek a kereset elutasítását indítványozták. Előadták, hogy a kifogásolt kijelentés felperes vonatkozásában nem állít és nem tüntet fel hamis színben tényt. Az lényegében egy eposzi jelző, amely a felperes személyére vonatkozó véleményt fejez ki.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesi sajtótermékeket kiadó ... részére 25.400 forint perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 36.000 forint le nem rótt illetéket.

Ítéletének indokolásában idézte az Smtv. 12. § (1) bekezdésében, a régi Pp. 343. § (1) bekezdésében, a PK 12. számú állásfoglalásban foglaltakat.

Rámutatott arra, hogy amennyiben az adott kijelentés az objektív bizonyíthatóság tesztjén nem megy át, az véleménynyilvánításnak minősül még akkor is, ha látszólagosan tényállításként hangzik el. Ugyanakkor tényállítás történhet olyan kijelentéssel is, amely látszólag ugyan véleménynyilvánítást takar, azonban egyértelműen valamely, a vélemény alapjául szolgáló tény fennállására utal, azaz az értékítéletként megfogalmazott állítás magában foglalja az annak alapjául szolgáló tény állítását is. [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, BDT2012.2653.]

A perbeli esetben a felperes ez utóbbi megvalósulására, vagyis arra hivatkozott, hogy az "eposzi jelző" használatával az alperesek visszautaltak a rá vonatkozóan a sajtóban korábban megjelent valótlan állításokra, így a jelző egyidejűleg azt is közli az olvasóval, hogy a kijelentést ő alkotta meg, ő használta, vagy az hozzá köthető.

A felperes maga sem tudta határozottan megmondani, hogy ezzel a jelzős szerkezettel az alperesek tulajdonképpen milyen tényt fejeztek ki, három lehetséges verziót is elővezetett, amelyeket a korábbi újságcikkek valóban tartalmaztak. A perbeli írásban ugyanakkor az alperesek csupán annyit tettek, hogy a "..." kifejezést a felperes személyével - jelzőként - összekapcsolták, de nem olyan módon, ami azt fejezte volna ki, hogy a felperes alkotta, használta ezt a kifejezést. Az utalás minden konkrétumot nélkülöz, teljesen általános jellegű. A felperes maga is csak a korábbi ismereteit és a korábbi újságcikkekben írtakat felhasználva, gyakorlatilag a perbeli jelzős szerkezetet továbbgondolva tudta meghatározni, hogy milyen okból minősül tényállításnak a kifogásolt tartalom. Egy átlagolvasó ugyanakkor a sérelmezett írásból csupán annyit érthetett, hogy a felperes a ... nem negatív, hanem pozitív módon viszonyul. Ez a felperes személyével kapcsolatban kifejezett értékítélet, véleménynyilvánítás, amelyet az alperesek akár a felperes által ... előtt elmondottak alapján is megalkothattak.

Rögzítette, hogy a felperes a keresetlevelet ugyan 2018. január 10-én nyújtotta be, azonban a pert megelőző helyreigazítási kérelemmel induló helyreigazítási eljárás 2017. december 22-én megkezdődött, ezért a perben a régi Pp. rendelkezéseit alkalmazta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a perköltség viseléséről.

Az ítélettel szemben a felperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen azt kérte, hogy a másodfokú bíróság - az új Pp. 369. § (1) és (3) bekezdései szerinti felülbírálati jogkörében eljárva, illetve a 383. § (1) és (3) bekezdései szerinti érdemi döntés keretében - az első fokon hozott határozatot változtassa meg oly módon, hogy az alperest a kereseti kérelme szerint marasztalja.

Másodlagosan arra tett indítványt, hogy a Fővárosi Ítéltábla - az új Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva, illetve a Pp. 381. §-a alapján - az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára.

Kérte az alperesi sajtótermékeket kiadó ... első- és másodfokú perköltségben marasztalását az új Pp. 82. §-a, 83. § (1) bekezdésének és 383. § (5) bekezdésének megfelelően. Perköltségként a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján felszámítható összeg megállapítását kérte azzal, hogy jogi képviselője áfa-köteles.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan és jogszabálysértő, az elsőfokú bíróság a részben tévesen megállapított tényállás alapján helytelen ténybeli és jogi következtetéseket vont le, a vonatkozó jogszabályokat tévesen értelmezte és alkalmazta. Ezt meghaladóan a mérlegelése is jogsértő.

Az elsőfokú bíróság megsértette az Smtv. 12. § (1) bekezdésében, az új Pp. 279. § (1) bekezdésében,

346. § (5) bekezdésében, 495. § (2) bekezdésében, valamint a 496. § (1) bekezdésében írtakat, továbbá a PK 12. számú állásfoglalás II. pontjában, a PK 14. számú állásfoglalás I. pontjában, illetve a PK 15. számú állásfoglalásban foglalt elveket.

Iratellenes az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy nem tudta határozottan megmondani, hogy a "..." jelzős szerkezettel az alperesek milyen tényt fejeztek ki. A helyreigazítás szövegén kívül a keresetlevelében két további helyen, valamint a tárgyaláson szóban is konkrétan előadta, hogy a sérelmezett kifejezés a sajtóban korábban megjelent azon valótlan állításokra utal, illetve azt a valótlan tényt fejezi ki, miszerint a "..." kifejezést ő alkotta volna meg, illetve hogy azt ő használta volna, így az hozzá köthető lenne.

Az általa megjelölt tények - a keresetlevele szerint - mellérendelt, nem pedig vagylagos viszonyban állnak egymással. Az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha külön-külön, az általa előadott sorrendben vizsgálja meg a hivatkozásait. Ebben az esetben semmiképpen sem állapíthatta volna meg azt, hogy a kifogásolt kifejezés nem utal arra a tényre, hogy a „...” hozzá köthető kifejezés.

Az elsőfokú bíróság az indokolása körében azt is megalapozatlanul és konkrét bizonyíték nélkül rögzítette tényként, hogy egy átlagolvasó a perbeli cikkből pusztán annyit érthetett, hogy a felperes a ... nem negatív, hanem pozitív módon viszonyul. Ez a hivatkozás legfeljebb akkor lenne elfogadható, ha a sajtóban, bárki által hozzáférhetően több alkalommal nem jelentek volna meg olyan közlések, amelyek a "..." fogalmát személyével - a bíróság által is jogsértőnek minősített módon - összefüggésbe hozták. Semmi nem zárja ki, hogy az olvasók a korábbi cikkekből szerzett információk alapján következtessenek egy adott jelzős szerkezet által kifejezett konkrét tényre. A sérelmezett kijelentésnek nem más a jelentéstartalma, mint a korábbi cikkekben megjelenő tényállításokra való konkrét utalás, azaz a korábbi ténybeli tartalom felhívása.

Amennyiben több, jogerős bírósági ítélettel jogsértőnek minősített tényállítás jelzős szerkezetté alakítva jogszerűvé válna, az a sajtó-helyreigazítás intézményét kiüresítené.

Az elsőfokú bíróság ítélete azért is hiányos és megalapozatlan, mert nem vizsgálta a másodlagos kereseti kérelmét, mely szerint az alperesek azt a valós tényt, hogy egymástól különálló szöveggörnyezetben használta a "..." és a "..." szavakat, abban a hamis színben tüntették fel, hogy a "..." kifejezést a "..." összefüggésben használta volna, vagy a kifejezést ő alkotta volna meg, illetve a kifejezés hozzá kötődne.

Utalt továbbá arra, hogy az első fokon eljáró bíróság a régi Pp. szabályait alkalmazta, egy folyamatban lévő perben az alkalmazandó eljárási jogszabály nem változtatható meg.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását, a felperes perköltségben való marasztalását indítványozták.

Álláspontjuk szerint nem ad alapot az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az, hogy az elsőfokú bíróság a régi Pp. szabályai szerint folytatta le az eljárást, míg a másodfokú bíróság az új Pp. szabályai alapján jár el. Az ügy érdemére nincs kihatása annak, hogy az elsőfokú bíróság e körben eltérő álláspontot foglalt el. A bizonyítási eljárásra, a bizonyítékok egyenként és összességükben való értékelésére, az ítélet tartalmára, a feleket megillető jogorvoslati jogra ugyanolyan szabályok érvényesültek a régi Pp. szerinti eljárásban is.

Megalapozatlan az elsőfokú ítéletnek a Pp. 381. §-a alapján eljárási okokból történő hatályon kívül helyezésére vonatkozó felperesi kérelem is. Az elsőfokú bíróság a tényállást teljes egészében feltárta, a felek által előterjesztett bizonyítási indítványoknak helyt adott, a bizonyítékokat teljeskörűen figyelembe vette az ítélet meghozatala során.

A perbeli tényállás alapjául szolgáló cikkben a felperes egyetlen mondatban szerepel azzal a tartalommal, hogy "...". A cikk nem a felperesről szól. A sérelmezett kifejezés a felperessel kapcsolatban nem állít vagy híresztel valótlan tényt és nem tüntet fel valós tényt hamis színben. A

felperest érintő jelzős szerkezet lényegében egy epitheon ornans, amely a felperes személyére vonatkozó véleményt fejez ki. A cikkíró véleménye nyilvánvalóan az, hogy a ... kapcsolatban a felperes a ... légkört, a szeretet fontosságát hangsúlyozza. Ezt a jelzős szerkezetet abban az esetben is joguk volt a felperes nevéhez kapcsolódóan használni, ha a felperes a ... vonatkozásában nem hangsúlyozta a szeretet fontosságát és nem kötötte össze a ... a ... légkörrel.

Az epitheon ornans lényege önmagában a jelző, amellyel a cikk írója az azt hordozó személy valamilyen tulajdonságát fejezi ki. A görög eredetű szó magyar fordításban állandó vagy díszítő jelzőt jelent. Szerepe tartalmi és formai: a szereplő személy jellemzésének eszköze.

A sérelmezett írásban nem állították azt, hogy a felperes olyan nyilatkozatot tett volna, mely szerint létezik Nem állították, illetve nem is utaltak arra, hogy a felperes szerint a ... elősegíti a roma diákok integrációját. Ugyanígy nem állították azt sem, hogy ezt a kifejezést a felperes alkotta volna meg.

A felperes a ... előtt ... napján megtartott tárgyaláson jelen per szempontjából két állítást tett: egyrészt nem vitatta, hogy az ottani perbeli környezet, másrészt előadta, hogy meglátogatta az iskolát, ahol pozitív tapasztalatai voltak: "A pedagógiai személyzet szakértelme, ... viszonyulása, a motiváció egy teljesen rendben lévő dolog". A felperes ezen két állításából fogalmazott meg véleményt a cikk írója a felperes a témával kapcsolatos nézeteiről és arra jutott, hogy ezen jelzős szerkezet ezt megfelelően tükrözi.

A felperes által felhozott három másik ügyben született ítélet más ténybeli alapból jutott eltérő következtetésre.

Az átlagolvasó az írásból pusztán azt a véleményt szűrheti le, hogy a felperes nem áll negatívan a ... kérdéséhez. Ez pedig kifejezetten értéktétele, ami helyreigazítás alapjául nem szolgálhat.

Nem megalapozott a felperes azon érvelése sem, hogy a jelzős szerkezet burkolt tényállítás lenne. Ehhez ugyanis az lenne szükséges, hogy a kérdéses cikk tartalmazza azt a tény, amelynek valóságát meg kell ítélni.

A fellebbezési eljárással felmerült költségeik alátámasztására csatolták a jogszabályban előírt költségjegyzéket.

Észlelte a Fővárosi Ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság - a megelőző helyreigazítási eljárásra tekintettel - a régi Pp. szabályai alapján járt el a jogvitában, hivatkozva a 2016. évi CXXX. törvény (új Pp.) 176. § (1) bekezdés c) pontjára és a 630. § (1) bekezdésben foglaltakra.

Az új Pp. hatálybalépését követően indult eljárásokban vitás volt, hogy a perre alkalmazandó eljárási szabályokat a helyreigazító közlemény sajtószerv részére történő megküldésének időpontja, vagy - a helyreigazítás nem teljesítése esetén - a keresetlevél benyújtásának időpontja határozza meg. A sajtó-helyreigazítási eljárás első szakaszának, a sajtószerv előtti kötelező előzetes eljárásnak a szabályait részben az új Pp. 495. §-a, részben a 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) vonatkozó rendelkezései tartalmazzák. Ha a helyreigazítás közzétételére irányuló kötelezettségét a sajtószerv határidőben nem, vagy nem a kérelemnek megfelelően teljesíti, a perindításra az új Pp. 496. §-a nyújt lehetőséget. Figyelemmel arra, hogy a helyreigazítás közzétételére vonatkozó rendelkezések anyagi jogi szabályok, valamint arra, hogy a bírósági szakasz a keresetlevél benyújtásával indul meg, a sajtó-helyreigazítási perekben alkalmazandó eljárási szabályokat a keresetlevél benyújtásának időpontja határozza meg. Miután a keresetlevél 2018. január 8-án érkezett a bíróságra, a jogvitában az új Pp. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla az új Pp. XXVII. fejezetének rendelkezései és a új Pp. 501. § (1) bekezdése alapján járt el a fellebbezési eljárás során.

A fellebbezést az új Pp. 376. § (1)-(2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére (új Pp. 380. §) okot adó körülményt nem észlelt. Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan eljárási szabálysértést sem, amely az ügy érdemére kihatott volna és emiatt szükséges lenne az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése (új Pp. 381. §). Az ügy érdemi eldöntésére - az új Pp. 495-496. §-ának szabályaira figyelemmel - nem hatott ki az a tény, hogy az első fokon eljáró bíróság téves álláspontja folytán a régi Pp. szabályai alapján járt el. Ezért a másodfokú bíróság - az új Pp. 383. § (1) bekezdésének megfelelően - az ügy érdemében döntött. Felülbírálati jogkörét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított érdemi döntésével és levont jogi következtetéseivel a másodfokú bíróság teljes mértékben egyetértett, ezért az első fokon hozott határozatot az új Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásánál irányadó jogszabályi rendelkezéseket teljes körűen ismertette, azokra a másodfokú bíróság csupán visszautal.

A fellebbezésben írtakra tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakra mutat rá.

Az anyagi jogi felülbírálat eredményeként a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság bizonyításának eredménye okszerű volt, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem volt levonható. Mérlegelési jogkörben az elsőfokú bíróság döntést nem hozott.

A felperes által sérelmezett „...” című írás nem a felperes által a ... vonatkozásában elfoglalt állásponttal, az ezen témakörben tett nyilatkozataival foglalkozik, hanem arról számol be, hogy a felperes „útilaput kötött” ..., az ... főtítkárnak, az ... ügyvezető igazgatójának a talpára. A cikk azt boncolgatja, hogy ha a minisztérium nem talált szabálytalanságokat az ... pénzfelhasználásában, akkor miért és kiváltképpen miért hónapokkal a botrány kirobbanása után került sor a vezető menesztésére.

Ennek során jelenik meg a felperes által sérelmezett „...” kijelentés használata.

Sajtó-helyreigazítás csak tényekkel szemben kérhető. Nem adhat alapot helyreigazításra a személyiségi érdekek esetleges sérelme, ha az nem tényállítás útján valósul meg.

A PK 12. számú állásfoglalás III. pontja megerősíti, hogy véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja.

A tény valósága bizonyítható vagy cáfolható, míg az adott véleménnyel lehet azonosulni, vagy attól elhatárolódni, de ahhoz a valóság kritériuma nem kapcsolható. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy elhatárolásuk az ún. „bizonyíthatósági teszt” alkalmazásával történhet. Egy adott kijelentés nem attól minősül tényállításnak, vagy véleménynek, hogy a felek valamelyike annak állítja. A bíróságnak az elhatárolást minden esetben el kell végeznie, hiszen ez a kiindulási alapja a jogvita elbírálásának.

A perbeli esetben tehát elsőként abban kellett állást foglalni, hogy a sérelmezett kijelentés tényállítás-e, illetve olyan véleményről, értékítéletről van-e szó, amely az alapjául szolgáló tény fennállására utal. Kizárólag ebben az esetben - a tények valótlansága esetén - kötelezhetőek ugyanis az alperesek helyreigazítás közzétételére.

A közlést - a felperes kereseti kérelmében és fellebbezésében foglaltakra tekintettel - abból a szempontból kellett vizsgálat tárgyává tenni, hogy az állítja-e, hogy a „...” kifejezést a felperes alkotta meg, illetve azt ő használta, így az hozzá köthető.

A sérelmezett közlés egy jelzővel ruházta fel a felperest, „...” ... megjelölve őt. A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint a kifogásolt kijelentés és az írás egyéb része sem állítja, hogy a „...” kifejezést a felperes alkotta volna meg, vagy azt ő használta volna, az az ő nevéhez, személyéhez lenne köthető. Az írás nem utal vissza a korábbi - sajtó-helyreigazítás alapját képező - cikkekre sem.

A felperes elismerte, hogy a ... előtt ...-án megtartott tárgyaláson az alperesek által megjelölt két állítást tette: egyrészt nem vitatta, hogy a környezet, másrészt előadta, hogy az iskolát személyesen meglátogatta, ahol pozitív tapasztalatai voltak; nyilatkozata szerint „a pedagógiai személyzet szakértelme, ... viszonyulása, a motiváció egy teljesen rendben lévő dolog.”

Mindezek alapján helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a perbeli cikk szerzője a fentiek alapján is megfogalmazhatta a sérelmezett kifejezés formájában megtestesülő szubjektív értékítéletét, még akkor is, ha a tények értékelése szakmailag esetlegesen kifogásolható.

A felperesi hivatkozással ellentétben az átlagolvasó a jelzős szerkezet által kifejezett konkrét tényre nem tud következtetést vonni. A cikk nem a felperes ... való viszonyulásával, az annak vonatkozásában elfoglalt álláspontjával foglalkozik, teljesen más témakört jár körül. A szövszerkezet a ... való egyfajta viszonyulást ír le, az olvasóra bízva annak konkrét értelmezését, értékelését. Jelzős szerkezetként a véleménynyilvánítás határait nem lépi túl, a felperes vonatkozásában konkrét tény nem közvetít.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, köteles ezért az alperesi sajtótermékeket kiadó ... részére a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján másodfokú perköltség megfizetésére. A jogi képviselővel eljáró alperesek fellebbezési költségüket a jogszabály által meghatározott költségjegyzék előterjesztésével 20.000 forint + áfa összegben számították fel. Ezen költségigényt a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenységre tekintettel eltúlzottnak ítélte meg, azt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte és a felperest 10.000 forint + áfa összegű perköltség megfizetésére kötelezte.

Szintén a felperes köteles viselni a személyhez fűződő jogok védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított 48.000 forint fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésének megfelelően.

Budapest, 2018. május 22.

. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Dr. Balsai Csaba Zoltán s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő